

ACC. N:R. 3959

Landskap: Skåne

Upptecknat av: K. Bengtsson

Härad: Torna

Adress: Bredde Melbyöd

Socken: Övertörn

Berättat av: Bengta Jönsson

Uppteckningsår: 1933

Född år 1846 i Melbyöd

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

1

Uppteckningen rör gamla seder o bruk jultid  
 På de flesta gårdar sattes upp julkärve.  
 Det var i regel en halv kärve som delades  
 i 4 delar, för så stora kärvar man hade  
 på den tiden voro alldeles för stora, fästa  
 på en pule. Man spika en pule vid  
 ett av uthusgaveln så man kunde se  
 den från beringshuset när fåglarna  
 hade julfäst. På satta man först halva  
 kärven till juleafton och så togs halmen  
 av den rensade kärven inn till foder och  
 nyårsafton hand man den andra  
 halva kärven ut. Ja har inte hört de

Skriv endast på denna sida!

(Bost.)  
 uppteckningen  
 av

5/3.

gamla lala om palm på golvet i dessa  
trakter. Ja har inte hört talas om att  
man gav några gåvor till julen utan  
matvaror till fattiga hem. Det bakades  
ett helt bak ("sursöta bröd") endast för att  
ge fattiga barn, som av sina föräldrar  
skickades ut att ligga julkakor. Dessa  
julkakor voro till stork som våra runda  
50 öres bröd nu. Var det så en givmild  
humor så fick den lilla en bit skinka  
också. Dessa små "jultiggare" gingo  
bara omkring i var sin socker och  
det kunde komma en 10 st. var dag  
den sista veckan till jul. Därför fick  
där bakas en 40 bröd att ge bort. Lät man  
någon gå från sitt hus juletid utan  
att ge dem något förvarn "turen" i huset.

3959

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

3

Utklädning o kringsvandring. Julspöken  
Julspöken vandrades omkring (för  
ungefär 80 år sedan det slutade upp)  
flera ungdomar i sällskap också pojkar  
utklädda till flickor o gummor också  
flickorna i sin tur till gubbar. Det  
var inte ofta flickorna var med som  
julspöken endast undantag. Lantiga  
hade knälbyxor o en avig skinnmjals  
och "fläskmössan" nedragen för snick-  
tet så endast hakan syntes. Andra dä-  
remot hade fruntimmersmjals på sig  
o spettröja. Den mjäsen var en lång  
vid klädnin gdrad med färskin  
o överdragen med rött radmal,  
också uppe vid midjan var där  
en bård av rött säms. skinn/lec. bred.

Den här kringvandring var för det mesta annandags jul kväll. Så bjöds ju mat o dryck på varit ställe de kom på. Första gårdarna de komma på hade de det ju trevligt, för de sjöng ju o berättat roliga historier men efter hand blev det för mycket "hembränt" brännvin så de blevo ju rusiga o måste så stanna på någon gård om de hade för långt hem. Så firades Brutsdagen. Där var någon av grannens folk som klädde ut en långpalms figur som skulle föreställa en gubbe o klädde trasiga kläder på den. Också när det blev mörkt Brutsdagen kastades gubben in i stugan under

3959

utrojet: "Knut kör julen ut." Så  
 skynda sig gårdens folk ut o skulle  
 söka få tag i den som kastat in  
 "Knut". Så skulle det ju vara fäst  
 på kvällen o då dansades det med  
 "Knut" emellanåt. Bland var det  
 någon av gårdens folk som senare  
 på kvällen ledsagade "Knut" till  
 nästa gård o där var då redan  
 kommit "Knut" o då blev det mera  
 skoj o glam. Gubben kastades se-  
 dan bort för bläderna voro inte  
 till något. Och sedan ansågs julen  
 vara slut, det var 20:nde dag  
 jul. Knutsdagen. Stjängossar har  
 ja aldrig hört gamla här på orten  
 tala om.

5.  
 LUNDS UNIV.  
 FOLKMINNES-  
 ARKIV

5